

Warszawa, dnia 8 lutego 2021 r.

Stanowisko

Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych dotyczące dopuszczalności ujawnienia w interesie klienta przez reprezentującego go radcę prawnego korespondencji prowadzonej z wykorzystaniem poczty elektronicznej, jako dowodu w postępowaniu cywilnym, potwierdzającego przebieg i ustalenia negocjacji ugodowych prowadzonych w imieniu klienta z radcą prawnym będącym pełnomocnikiem strony przeciwnej

1. Przedmiot sprawy.

W dniu 14 stycznia 2021r. do Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych skierowana została prośba radcy prawnego będącego pełnomocnikiem klienta w sprawie wyrażenia stanowiska dotyczącego dopuszczalności ujawnienia przez niego w interesie klienta korespondencji prowadzonej z wykorzystaniem poczty elektronicznej, jako dowodu w postępowaniu cywilnym, potwierdzającego przebieg i ustalenia negocjacji ugodowych prowadzonych w imieniu klienta z radcą prawnym będącym pełnomocnikiem strony przeciwnej.

Z informacji przekazanych przez radcę prawnego kierującego zapytanie wynika, że reprezentował on mandantkę – jako wnioskodawczynię – w postępowaniu o podział majątku wspólnego. W toku postępowania prowadzone były między zawodowymi pełnomocnikami – radcami prawnymi negocjacje mające na celu zawarcie ugody sądowej w sprawie. Negocjacje były prowadzone przez pełnomocników, wyłącznie w formie korespondencji mailowej. Z uwagi na okoliczność, że pomiędzy uczestnikami postępowania toczyły się wówczas także inne postępowania sądowe, a także istniały pomiędzy nimi inne roszczenia o charakterze spornym, założeniem obu stron (i ich pełnomocników) było wypracowanie porozumienia obejmującego wszystkie zawisłe między stronami postępowania i wszelkie istniejące pomiędzy stronami roszczenia. W toku wymiany korespondencji mailowej zostały wypracowane warunki porozumienia co do wszystkich kwestii spornych i wszystkich postępowań, przy czym warunkiem postawionym przez drugą stronę było to, żeby mandantka reprezentowana przez radcę prawnego kierującego zapytanie do Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu zawarła ugodę sądową w sprawie o podział majątku wspólnego, która miała potwierdzać wypracowane mailowo warunki porozumienia i zostać zawarta w oznaczonym terminie; dopiero ta czynność miała spowodować wykonanie przez drugą

stronę pozostałych, wypracowanych (w formie mailowej) warunków. Mandantka radcy prawnego kierującego zapytanie zawarła ugodę sądową w sprawie o podział majątku wspólnego, na warunkach wypracowanych przez strony. Pomimo spełnienia tego warunku druga strona wywiązała się ostatecznie jedynie z części pozostałych ustaleń poczynionych w korespondencji mailowej. W świetle powyższego ww. mandantka powołała się na błąd i złożyła oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych wskazanej ugody sądowej, i w następstwie powyższego - złożyła wniosek o uzupełniający podział majątku wspólnego.

Wątpliwość radcy prawnego dotyczy kwestii, czy w przedmiotowym postępowaniu o uzupełniający podział majątku wspólnego możliwym do wykorzystania - jako dowód - byłaby przedmiotowa korespondencja mailowa prowadzona z pełnomocnikiem drugiej strony.

Z korespondencji mailowej prowadzonej wyłącznie przez pełnomocników wynika, zgodnie z informacjami podanymi przez pytającego, wypracowanie warunków kompleksowego porozumienia dotyczącego wszystkich spraw spornych między stronami, przy czym z jej treści wynika także wprost, że informowani o tej treści byli także mocodawcy, i że wyrazili oni zgodę na wypracowane warunki porozumienia. Radca prawny kierujący zapytanie wyjaśnił, że jego mandantka, bez wypracowania kompleksowego porozumienia we wszystkich sprawach spornych ze stroną przeciwną nie wyraziłaby zgody na zawarcie ugody sądowej w sprawie o podział majątku wspólnego, a tym bardziej nie wyraziłaby zgody na zawarcie ugody sądowej w tej sprawie na warunkach podówczas zawartych. Przedmiotowa korespondencja mailowa stanowiłaby (ewentualnie) jedyny niezbity dowód zasadności twierdzeń mandantki radcy prawnego.

2. Źródła prawa i materiały wykorzystane do zajęcia stanowiska.

Dla przedstawienia stanowiska w sprawie, oparto się na następujących przepisach prawa:

- 1) Ustawa z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych (Dz.U. z 2020r. poz. 75 z późn. zm.) – art. 2, art. 3 ust. 3, ust. 4, ust. 5 i ust. 6;
- 2) Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks karny (Dz.U. z 2020r. poz. 1444 z późn. zm.) – art. 26§1;
- 3) Kodeks Etyki Radcy Prawnego - Uchwała Nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego – art. 7 ust. 3, art. 8, art. 9, art. 15 ust. 1 i ust. 2, art. 16, art. 21, art. 25 ust. 1, art. 26, art. 44 ust. 1, art. 45, art. 50 ust. 1;

oraz wykorzystano następujące materiały:

- 1) Włodzimierz Chróścik, Gerard Dźwigała, Leszek Korczak, Tomasz Scheffler, Jarosław Sobutka, Anita Woroniecka, Kodeks Etyki Radcy Prawnego. Komentarz, 2. Wydanie, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2017;
- 2) Tomasz Jaroszyński, Anna Sękowska, Paweł Skuczyński, Kodeks Etyki Radcy Prawnego. Komentarz, Wydawnictwo Praktyka Prawnicza, Warszawa 2016;
- 3) Leszek Korczak, Joanna Lemańska, Tomasz Niedziński, Michał Okoń, Jacek Przygodzki, Tomasz Scheffler, Bogusław Sołtys, Rafał Stankiewicz, Ustawa o radcach prawnych. Komentarz, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2018.

3. Analiza zagadnienia.

3.1. W pierwszej kolejności zauważyć należy, że regulacje dotyczące tajemnicy zawodowej radcy prawnego zawierają w szczególności ustawa z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych oraz Kodeks Etyki Radcy Prawnego.

Z uwagi na przedmiot stanowiska Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych wskazać trzeba na przepisy art. 3 ust. 3 i ust. 4 powołanej ustawy zgodnie z którymi radca prawny jest obowiązany zachować w tajemnicy wszystko, o czym dowiedział się w związku z udzieleniem pomocy prawnej, przy czym obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej nie może być ograniczony w czasie. Zgodnie z art. 3 ust. 5 tej ustawy radca prawny nie może być zwolniony z obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej co do faktów, o których dowiedział się udzielając pomocy prawnej lub prowadząc sprawę.

Korelatem regulacji ustawowej są przepisy Kodeksu Etyki Radcy Prawnego. Zwrócić należy uwagę zwłaszcza na art. 21 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego zgodnie z którym radca prawny obowiązany jest zachować w tajemnicy, także wobec sądów i innych organów orzekających w sprawie, przebieg i treść pertraktacji ugodowych, w których brał czynny udział.

3.2. Ocena stanowiącego przedmiot stanowiska stanu faktycznego, w ocenie Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych, nie budzi wątpliwości. Prowadzenie korespondencji mailowej przez radcę prawnego reprezentującego klienta z zawodowym pełnomocnikiem drugiej strony w osobie radcy prawnego w celu wypracowania porozumienia obejmującego wszystkie zawisłe między stronami postępowania i wszelkie istniejące pomiędzy stronami roszczenia, w tym zawarcia ugody sądowej w postępowaniu o podział majątku wspólnego oraz informowanie o jej treści mocodawcy bez wątpienia wyczerpuje przesłankę czynnego udziału radcy prawnego w pertraktacjach ugodowych, o której mowa jest w art. 21 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego. W konsekwencji,

mając na względzie postanowienia powołanego przepisu, radca prawny ma obowiązek zachowania w tajemnicy przebieg i treść tych pertraktacji, w szczególności wobec sądu.

Nie ma przy tym znaczenia okres, w którym prowadzone były pertraktacje ugodowe, forma ich prowadzenia i utrwalenia, jak również, że informacje o ich przebiegu i treści, zmaturalizowane w tym przypadku w formie zapisu cyfrowego w poczcie elektronicznej, stanowią „jedyny niezbity dowód zasadności twierdzeń mandantki radcy prawnego” i z tego względu zachodzi uzasadniona potrzeba ich ewentualnego ujawnienia poprzez zgłoszenie odpowiedniego wniosku dowodowego w postępowaniu sądowym. Przepis art. 21, ani żaden inny przepis Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, nie wprowadza bowiem żadnych wyjątków od obowiązku zachowania w tajemnicy przez radcę prawnego przebiegu i treść pertraktacji ugodowych, w których brał czynny udział. Obowiązek ten przy tym istnieje niezależnie od tego, czy pertraktacje toczą się z udziałem klienta, czy też bez jego udziału, z zaangażowaniem wyłącznie profesjonalnych pełnomocników stron (zob.: Paweł Skuczyński [w:] Tomasz Jaroszyński, Anna Sękowska, Paweł Skuczyński, Kodeks Etyki Radcy Prawnego. Komentarz, Wydawnictwo Praktyka Prawnicza, Warszawa 2016 – komentarz do art. 21, teza 2, s. 117). Na marginesie tylko zauważyć należy, że powyższy obowiązek deontologiczny jest nieograniczony, sąd wymieniony jest jedynie przykładowo, o czym świadczy użycie przez prawodawcę zwrotu „*także wobec*” w powołanym przepisie.

3.3. Wykładni przepisu art. 21 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego dokonywać należy w powiązaniu nie tylko z powołanym art. 3 ust. 3 – 5 ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych, ale także z innymi regulacjami Kodeksu Etyki Radcy Prawnego. Zwrócić zatem w pierwszej kolejności należy uwagę na jedną z podstawowych zasad wykonywania zawodu oraz wartości i obowiązków etycznych radcy prawnego, zmaturalizowaną w art. 9 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, zgodnie z którą dochowanie tajemnicy zawodowej jest prawem i obowiązkiem radcy prawnego, przy czym stanowi ono podstawę zaufania klienta i jest gwarancją praw i wolności.

Idąc dalej, sygnalizacji wymaga art. 15 ust. 1 i ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, który stanowi, że radca prawny jest obowiązany zachować w tajemnicy wszystkie informacje dotyczące klienta i jego spraw, ujawnione radcy prawnemu przez klienta bądź uzyskane w inny sposób w związku z wykonywaniem przez niego jakichkolwiek czynności zawodowych, niezależnie od źródła tych informacji oraz formy i sposobu ich utrwalenia (tajemnica zawodowa). Przepis ten ponadto stanowi, że tajemnica zawodowa obejmuje również wszelkie tworzone przez radcę prawnego dokumenty oraz korespondencję radcy prawnego z klientem i osobami uczestniczącymi w prowadzeniu sprawy – powstałe dla celów związanych ze świadczeniem pomocy prawnej.

I wreszcie uwagi wymaga art. 16 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, zgodnie z którym dochowanie tajemnicy zawodowej obejmuje nie tylko zakaz ujawniania informacji

i dokumentów, o których mowa w art. 15, ale również zakaz skorzystania z nich w interesie własnym lub innej osoby, chyba że przepisy prawa lub Kodeksu stanowią inaczej.

Uwzględniając powyższe regulacje zaakcentowania wymaga, że konkluzje dotyczące przedmiotu stanowiska Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych, zawarte w pkt 3.2 powyżej, znajdują dodatkowe oparcie w powołanych przepisach Kodeksu Etyki Radcy Prawnego.

Wskazać należy posiłkowo, że w orzeczeniu Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego we Wrocławiu z dnia 4 kwietnia 2016r., w sprawie sygn.. akt OSD 10/16, „(...) uznano za przewinienie dyscyplinarne ujawnienie podczas rozprawy treści pertraktacji ugodowych, polegające na zgłoszeniu przed sądem wniosku dowodowego w postaci nagrania rozmowy telefonicznej pomiędzy pełnomocnikami stron procesu.” (cyt. za: Leszek Korczak [w:] Leszek Korczak, Joanna Lemańska, Tomasz Niedziński, Michał Okoń, Jacek Przygodzki, Tomasz Scheffler, Bogusław Sołtys, Rafał Stankiewicz, Ustawa o radcach prawnych. Komentarz, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2018 – komentarz do art. 3 teza 31, s. 85). Powyższe orzeczenie bez wątplenia można odpowiednio zastosować w przypadku innej formy utrwalenia przebiegu i treści pertraktacji ugodowych, np. zarchiwizowanej poczty elektronicznej. Nie bez znaczenia jest bowiem okoliczność, że „[p]ertraktacje ugodowe muszą (...), tak jak każde negocjacje, toczyć się z poszanowaniem zasad zaufania między stronami oraz ich wzajemnej lojalności (uczciwości). W tym kontekście szczególnego znaczenia nabiera zachowanie poufności i nieujawnianie informacji o przebiegu pertraktacji organowi prowadzącemu postępowanie.” (tak: Paweł Skuczyński, op. cit. – komentarz do art. 21, teza 1, s. 116).

3.4. Niesporne przy tym jest, że pomimo że ujawnienie przed sądem treści korespondencji mailowej prowadzonej między zawodowymi pełnomocnikami stron – radcami prawnymi, dokumentującej przebieg i treść pertraktacji ugodowych, może w określonych okolicznościach sprawy leżeć w interesie mandanta, to na gruncie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego zgłoszenie wniosku dowodowego w postępowaniu cywilnym w tym zakresie przez radcę prawnego, który czynnie uczestniczył w tych pertraktacjach, jest niedopuszczalne.

Podkreślenia przy tym wymaga, że klient nie może zwolnić radcy prawnego z obowiązku dochowania tajemnicy zawodowej, co bezwzględnie wynika z powołanego wyżej art. 3 ust. 5 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. (wyjątkami w zakresie obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej są przepisy art. 3 ust. 6 ustawy o radcach prawnych oraz, na innej płaszczyźnie, art. 180§2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks postępowania karnego; Dz.U. z 2020r. poz. 30 z późn. zm., nie mające zastosowania w stanie faktycznym, który stanowi przedmiot niniejszego stanowiska).

W literaturze przedmiotu ujawnienie okoliczności objętych tajemnicą zawodową za zgodą klienta usprawiedliwia się wyjątkowymi okolicznościami. Odwołując się do treści

stosowanego odpowiednio w sprawach dyscyplinarnych przepisu art. 26§1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks karny, zgodnie z którym nie popełnia przewinienia dyscyplinarnego, kto działa w celu ochrony dobra chronionego prawem, jeżeli niebezpieczeństwa nie można inaczej uniknąć, a dobro poświęcone przedstawia wartość niższą od dobra ratowanego wskazuje się, że „(...) rzadkie będą sytuacje, w których korzyść klienta będzie wyższą wartością niż ochrona tajemnicy zawodowej. Z całą pewnością zgoda klienta nie załatwia automatycznie sprawy, nie zwalnia z obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej; każdorazowo taka sytuacja wymaga drobiazgowej analizy zachowania radcy pod kątem ewentualnego naruszenia zasad etyki radcy prawnego.” (tak: Leszek Korczak, op. cit. – komentarz do art. 3, teza 26, s. 83; zob. także: Leszek Korczak [w:] Włodzimierz Chróścik, Gerard Dźwigała, Leszek Korczak, Tomasz Scheffler, Jarosław Sobutka, Anita Woroniecka, Kodeks Etyki Radcy Prawnego. Komentarz, 2. Wydanie, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2017 – komentarz do art. 15, teza 13, ss. 119 – 120). W ocenie Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych korzyść klienta w postaci ujawnienia przez radcę prawnego przebiegu i treści pertraktacji ugodowych, udokumentowanych w jego poczcie elektronicznej w celu dokonania sądowego podziału majątku wspólnego nie jest wartością wyższą niż ochrona tajemnicy zawodowej. Brak takiego ujawnienia nie zamyka bowiem drogi klienta do dokonania podziału majątku wspólnego na zasadach określonych w przepisach prawa powszechnie obowiązującego, w tym do rozstrzygnięcia sprawy orzeczeniem sądowym. Sam spór zaś ma wyłącznie wymiar majątkowy. Nie deprecjonując znaczenia tego rodzaju spraw zauważyć jednak należy, że na gruncie prawa są dobra wyżej chronione niż prawa majątkowe, tytułem przykładu wskazać w tym miejscu należy na takie wartości jak zdrowie, życie, czy wolność. Zwrócić przy tym warto uwagę na orzeczenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z dnia 14 marca 2016., w sprawie sygn. akt WO-95/15, w którym przyjęto, że „[n]iedochowanie tajemnicy zawodowej, nawet gdy radca prawny działał w słusznym interesie społecznym, stanowi poważne przewinienie dyscyplinarne.” (cyt. za: Leszek Korczak [w:] Leszek Korczak, Joanna Lemańska, Tomasz Niedziński, Michał Okoń, Jacek Przygodzki, Tomasz Scheffler, Bogusław Sołtys, Rafał Stankiewicz, Ustawa o radcach prawnych. Komentarz, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2018 – komentarz do art. 3, teza 31, s. 85).

W podsumowaniu zauważyć trzeba, że zgodnie z art. 7 ust. 3 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego radca prawny nie może naruszać zasad etyki zawodowej i niewłaściwie wywiązywać się z obowiązków zawodowych w celu spełnienia oczekiwań klienta lub osób trzecich.

W ocenie Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych o powyższych ograniczeniach radca prawny powinien poinformować swojego mandanta, a to mając na względzie zasadę lojalności wyrażoną art. 8 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego,

która znajduje rozwinięcie w przepisach Działu IV Kodeksu dotyczącego stosunków z klientem, w szczególności art. 45 zd. 1 stanowiącym, że stosunki pomiędzy radcą prawnym a klientem powinny być oparte na zaufaniu.

Niesporne przy tym jest, że sformułowana w art. 8 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego zasada lojalności i kierowania się dobrem klienta, której przejawem jest w szczególności podejmowanie działań zmierzających do ochrony jego praw, nie może prowadzić do naruszenia w szczególności niezależności radcy prawnego, obowiązku unikania konfliktu interesów, jak również obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej (zob. także: Tomasz Jaroszyński [w:] Tomasz Jaroszyński, Anna Sękowska, Paweł Skuczyński, Kodeks Etyki Radcy Prawnego. Komentarz, op. cit. - komentarz do art. 8, teza 2, 5 i 8, ss. 63 - 65; Leszek Korczak [w:] Włodzimierz Chróścik, Gerard Dźwigała, Leszek Korczak, Tomasz Scheffler, Jarosław Sobutka, Anita Woroniecka, Kodeks Etyki Radcy Prawnego. Komentarz, op. cit. – komentarz do art. 8, teza 4 i 5, s. 81).

3.5. W literaturze przedmiotu zwraca się uwagę, że *„[j]eżeli radca prawny bierze udział w negocjacjach czy pertraktacjach ugodowych – a ich przebieg może mieć potencjalne znaczenie dla ochrony praw naszego klienta, w trosce o jego interes wskazane byłoby, aby przedmiotowych pertraktacji nie prowadzić samodzielnie, ale wraz z klientem bądź jego przedstawicielem, który nie jest zobowiązany do zachowania tajemnicy zawodowej. Dotyczy to zwłaszcza sytuacji, gdy klient nie będzie miał innych możliwości dowodowych na poparcie swoich twierdzeń poza przedstawieniem stanowiska drugiej strony w trakcie negocjacji. W takiej sytuacji możliwe będzie wykorzystanie informacji o przebiegu pertraktacji w trakcie postępowania dowodowego bez naruszenia zasad Kodeksu Etyki Radcy Prawnego.”* (tak: Leszek Korczak [w:] Włodzimierz Chróścik, Gerard Dźwigała, Leszek Korczak, Tomasz Scheffler, Jarosław Sobutka, Anita Woroniecka, Kodeks Etyki Radcy Prawnego. Komentarz, 2. Wydanie, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2017 – komentarz do art. 21, teza 5, ss. 148 – 149).

Wreszcie zaakcentowania wymaga podniesiona w literaturze przedmiotu kwestia prowadzenia negocjacji wyłącznie między profesjonalnymi pełnomocnikami. Podkreśla się bowiem, że *„[w] takich przypadkach występuje tradycyjne zagadnienie ograniczeń w ujawnianiu przebiegu takich pertraktacji klientowi, w którego imieniu są prowadzone. Chodzi o zapewnienie swobody negocjacji między profesjonalnymi pełnomocnikami przez zagwarantowanie, że ich przebieg nie zostanie wykorzystany w procesie nie tylko przez pełnomocnika, ale także przez klienta. Ze względu na fakt, że klient nie jest związany poleceniami swojego pełnomocnika, tradycyjnie przebieg pertraktacji nie podlega ujawnieniu wobec niego. Oczywiście odrębnym zagadnieniem jest zaakceptowanie ewentualnej ugody, a więc wynegocjowana propozycja musi zostać klientowi przedstawiona.”* (tak: Paweł Skuczyński, op. cit. – komentarz do art. 21, teza 2, s. 117). W ocenie Komisji Etyki

i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych, mając na względzie postanowienia art. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych, zgodnie z którym pomoc prawna świadczona przez radcę prawnego ma na celu ochronę prawną interesów podmiotów, na których rzecz jest wykonywana, a także przyjętą w art. 8 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego zasadę lojalności i kierowania się dobrem klienta, jak również obowiązek informowania klienta o przebiegu sprawy i jej wyniku wynikający z art. 44 ust. 1 tego Kodeksu, czy wreszcie przyjętą w art. 45 zd. 1 zasadę, że stosunki pomiędzy radcą prawnym a klientem powinny być oparte na zaufaniu, oczekiwanie co do ograniczeń w ujawnianiu klientowi przebiegu pertraktacji przez reprezentującego go pełnomocnika może być zbyt daleko idące. Przyjąć należy prymat interesu klienta na rzecz którego radca prawny świadczy pomoc prawną nad obowiązkiem lojalności i koleżeństwa wobec członków samorządu radców prawnych, o którym mowa jest w art. 50 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego. Nie można przy tym tracić z pola widzenia przepisu art. 72¹ Kodeksu cywilnego dotyczącego tajemnicy negocjacji.

Ponadto reprezentując mandantkę w sprawie, która jest przedmiotem niniejszego stanowiska, radca prawny powinien zachować daleko idącą ostrożność i skrupulatność, w szczególności mieć na uwadze przepisy art. 25 ust. 1 i art. 26 w związku z art. 21 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i ocenić ryzyko ich naruszenia, a w przypadku takiej możliwości wyłączyć się z jej prowadzenia, z wypowiedzeniem pełnomocnictwa włącznie. Tytułem przykładu wskazać można, że reprezentując nadal mandantkę, w przypadku ujawnienia przez nią w toku postępowania sądowego przebiegu i treści negocjacji, o których była ona informowana, radca prawny nie może ani uzupełniać ani prostować w toku postępowania przekazanych informacji, nawet gdyby wiedział, że klientka przedstawiła niepełny stan faktyczny lub gdy pomyliła się przy przedstawianiu faktów. Zastrzec przy tym należy, że ostrożność winna w tej sytuacji towarzyszyć radcy prawnemu na każdym etapie reprezentowania mandantki w sprawie (przygotowanie do sprawy, wniesienie pozwu, złożenie wniosku, w tym zwłaszcza wniosku dowodowego, wniesienie pisma procesowego, zadawanie pytań świadkom, stronom itp.), w szczególności, że naruszenie obowiązku, o którym mowa w art. 21 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego skutkuje możliwością odpowiedzialności dyscyplinarnej.

4. Podsumowanie.

A. Prowadzenie korespondencji mailowej przez radcę prawnego reprezentującego klienta z zawodowym pełnomocnikiem drugiej strony w osobie radcy prawnego w celu wypracowania porozumienia, w tym zawarcia ugody sądowej, oraz informowanie o jej treści mocodawcy bez wątplenia wyczerpuje przesłankę czynnego udziału radcy prawnego

w pertraktacjach ugodowych, o której mowa jest w art. 21 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego. W konsekwencji, mając na względzie postanowienia powołanego przepisu, radca prawny ma obowiązek zachowania w tajemnicy przebieg i treść tych pertraktacji, w szczególności wobec sądu.

B. Na gruncie przepisu art. 21 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego nie ma znaczenia okres, w którym prowadzone były pertraktacje ugodowe, forma ich prowadzenia i utrwalenia, w tym np. w formie zapisu cyfrowego korespondencji w poczcie elektronicznej, jak również, że ujawnienie tej korespondencji w postępowaniu sądowym leży w interesie klienta. Przepis art. 21, ani żaden inny przepis Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, nie wprowadza bowiem żadnych wyjątków od obowiązku zachowania w tajemnicy przez radcę prawnego przebiegu i treści pertraktacji ugodowych, w których brał czynny udział.

C. Obowiązek radcy prawnego wynikający z art. 21 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego istnieje niezależnie od tego, czy pertraktacje ugodowe toczyły się z udziałem klienta, czy też bez jego udziału, z zaangażowaniem wyłącznie profesjonalnych pełnomocników stron.

D. Sformułowana w art. 8 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego zasada lojalności i kierowania się dobrem klienta, której przejawem jest w szczególności podejmowanie działań zmierzających do ochrony jego praw, mając na względzie postanowienia art. 7 ust. 3 tego Kodeksu, nie może prowadzić do naruszenia w szczególności niezależności radcy prawnego, obowiązku unikania konfliktu interesów, jak również obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej.

E. Reprezentując klienta w sprawie sądowej, która może wiązać się z ujawnieniem przez klienta przebiegu i treści prowadzonych wcześniej pertraktacji ugodowych, radca prawny powinien zachować daleko idącą ostrożność i skrupulatność, w szczególności mieć na uwadze przepisy art. 25 ust. 1 i art. 26 w związku z art. 21 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i ocenić ryzyko ich naruszenia, a w przypadku takiej możliwości wyłączyć się z jej prowadzenia, z wypowiedzeniem pełnomocnictwa włącznie.

F. Naruszenie przez radcę prawnego obowiązku określonego w art. 21 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego skutkuje możliwością odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Opracowanie:

r.pr. Zbigniew Jacek Minkiewicz

r.pr. Grzegorz Wyszogrodzki

Przewodniczący

Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu

Krajowej Rady Radców Prawnych

r.pr. Ryszard Wilmanowicz